

Majandus- ja tööstusministri määruse „Maa- ja Ruumiameti põhimäärus“ eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on valmistatud ette Vabariigi Valitsuse seaduse § 42 lõike 1 alusel.

Eelnõu eesmärk on sätestada Maa- ja Ruumiameti tegevusvaldkonnad, struktuuriüksused ja struktuuriüksuste põhiülesanded, et tagada ameti juhtimine ja töökorraldus.

Maa- ja Ruumiamet alustas tööd 1. jaanuaril 2025, koondades Maa-ameti baasil loodud asutusse riigi eri asutuste pakutavad rakenduslikud maa ja ruumiga seotud teenused ja kompetentsid ning uued, strateegilise ruumiloomes ülesanded. Üks uue asutuse 2025. a ülesannetest oli optimeerida teenuseid ning minna üle teenusepõhisele juhtimisele, sh koondada sarnased ülesanded, ja muuta protsessid tõhusamaks, et vabastada ressursi uuteks ruumi ja elukeskkonna väärimisega seotud ülesanneteks. Nimetatud tegevused loovad aluse Maa- ja Ruumiameti kui kompetentsikeskuse loomiseks, teenuste vajaduspõhiseks arendamiseks, ressursside paremaks kasutamiseks ja asutuse eelarve tasakaalu viimiseks ning teenistujate rollide ja vastutuse selgemaks muutmiseks. Sel eesmärgil korraldas Maa- ja Ruumiamet koos välise konsultandiga maist juulini 2025 teenuste hindamise ja tegi optimeerimisvõimaluste analüüsi. Nimetatud analüüsi tulemustest lähtudes muudetakse alates 01.09.2025 Maa- ja Ruumiameti struktuuri ning üksuste ülesandeid.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maa- ja ruumipoliitika osakonna nõunik Eike Pärnamägi (5343 7818, eike.parnamagi@mkm.ee), Maa- ja Ruumiameti tugiteenistuse direktor Kristi Hunt (5333 3266, kristi.hunt@maaruum.ee) ja õigusosakonna jurist Ulvi Jürgenson (5446 0707, ulvi.jurgenson@maaruum.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna juhataja Tiit Rebane (tiit.rebane@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 18 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse ameti nimetus, valitsemisalasse kuuluvus ning ameti ingliskeelne nimetus. Ameti nimetus eesti keeles on Maa- ja Ruumiamet (edaspidi *amet*). Amet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *ministeerium*) valitsemisalas asuv

valitsusasutus, kes oma ülesannete täitmisel esindab riiki. Ameti ingliskeelne nimetus on *Land and Spatial Development Board*.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse, et ametil on sõõrikujuline 35 mm läbimõõduga pitsat, mille keskel on väikese riigivapi kujutis ja millel on sõõri ülemist äärt mööda sõnad „Maa- ja Ruumiamet“. Ametil on oma nimetusega dokumendiplangid, mille kujundus- ja turvaelemendina kasutatakse väikese riigivapi kujutist. Dokumendiplangi kasutamise kord määratakse kindlaks ameti teabehalduse korras.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse, et amet on aruandekohustuslik valdkonna eest vastutava ministri (edaspidi *minister*) ees, kes suunab ja koordineerib ameti tegevust ning teeb tema tegevuse üle teenistuslikku järelevalvet.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse, et ameti tegevust rahastatakse riigieelarvest, põhitegevusega seotud tasulistest teenustest saadud tulust, programmide ja projektide täitmiseks eraldatud vahenditest ja muudest laekumistest.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse ameti asukoht. Ameti asukoht on Tallinn ning ameti mujal asuvate struktuuriüksuste ja esinduste asukohad ning postiaadressid määrab ameti peadirektor selle struktuuriüksuse põhimääruses.

Vabariigi Valitsuse seaduse (edaspidi *VVS*) § 42 lõike 2 punkti 1 kohaselt peab valitsusasutuse, seega ka ameti põhimääruses olema nimetatud asutuse asukoht. Avaliku teenistuse seaduse (edaspidi *ATS*) § 26 lõike 1 punkti 6 kohaselt peab haldusakt, millega isik ametikohale nimetatakse, sisaldama muu hulgas andmeid ametikoha asukoha kohta, milleks loetakse kohaliku omavalitsusüksuse territooriumi, kus ametikoha ülesandeid täidetakse. ATSi § 44 lõike 1 kohaselt on teenistuselähetus ametniku saatmine ametisse nimetamise õigust omava isiku või tema volitatud isiku korraldusel kindlaksmääratud ajavahemikus täitma teenistusülesannet väljaspool alalise ametikoha asukohta või koolitusele väljaspool alalise ametikoha asukohta. ATSi § 67 lõike 3 kohaselt võib tööaega reguleerivates aktides ette näha paindliku tööaja võimaluse, sealhulgas teenistusülesannete täitmise väljaspool ametikoha asukohta ehk kaugtöö niivõrd, kui teenistushuvid seda võimaldavad. Seetõttu on oluline, et ameti põhimääruses oleks selgelt välja toodud võimalus, et ameti teatud struktuuriüksuse ja ühtlasi ametikoha asukoht võib olla peale Tallinna ka mujal.

Eelnõu §-s 6 märgitakse ameti 11 tegevusvaldkonda:

- 1) strateegilise ruumiloome ülesannete täitmine;
- 2) planeeringute heakskiitmine ja planeeringutele arvamus andmine;
- 3) maakatastri pidamine;
- 4) maakorraldustoimingute tegemine;
- 5) maa- ja ruumiandmete hõive ning avalikustamine;
- 6) maa hindamisega seotud tegevused;
- 7) maareformi toimingute suunamine ja elluviimine;
- 8) riigile vajalike maade omandamine ja riigimaade haldamine;
- 9) maaparandustoimingute korraldamine ja elluviimine;

- 10) ehitus-, planeerimis-, maa- ja ruumiandmetega seotud andmekogude ja infosüsteemide pidamine, nende arendamise ja halduse korraldamine ;
- 11) aadressiandmete süsteemi ja geodeetilise süsteemi pidamine ning Eesti põhikaardi haldamine.

Strateegilise ruumiloome valdkond on Maa- ja Ruumiameti uus tegevusvaldkond, mille eesmärk on olla partneriks kohaliku omavalitsuse üksustele riigi ruumi ja elukeskkonna väärimdamisel ja edasiarendamisel. Varasemalt olid need ülesanded killustatud riigi eri haldusorganite vahel. Edaspidi võimaldavad ühte kompetentsikeskusesse koondatud elukeskkonna ning maa- ja ruumivaldkonna alased teadmised, pädevus ja andmed kasutada piirkondliku arengu toetamiseks ettenähtud ressursse sihipärasemalt ja sellega saab riik piirkondlikku arengut (sh planeeringuid) strateegilisemalt ja tõhusamalt toetada. Riigile vajalike maade omandamine ja riigimaade haldamine on Maa- ja Ruumiameti pädevuses seoses sellega, et asutus on suurim riigi maareservi (v.a metsamaa) haldaja, mistõttu on ametis vajalik kompetents riigi maareservi haldamiseks ja maaga erinevateks toiminguteks. Ülejäänud eelnimetatud punktides nimetatud tegevusvaldkonnad tulenevad õigusaktides Maa- ja Ruumiametile pandud ülesannetest.

Eelnõu §-s 7 loetletakse, milliseid ülesandeid amet oma tegevusvaldkondades teeb:

- 1) teeb riiklikku ja haldusjärelevalvet (edaspidi koos *järelevalve*) ning majandustegevuste, tegevusloa või muu loa menetlemise käigus nõuetekohasuse kontrolli;
- 2) kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses ning menetleb väärtegusi;
- 3) täidab oma tegevusvaldkonnas riikliku pädeva ja kontaktasutuse ülesandeid rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu koostöövõrgustikus;
- 4) korraldab oma tegevusvaldkonna ühtsete infosüsteemide arendamist;
- 5) töötab välja ameti strateegilised arengudokumendid ning korraldab nende elluviimise ja tulemuste hindamise;
- 6) analüüsib §-s 6 nimetatud tegevusvaldkondades olukorda riigis ning osaleb oma tegevusvaldkonnaga seotud poliitika, strateegia, rahvusvahelise arengudokumendi ja projekti väljatöötamisel ning elluviimisel;
- 7) teeb ettepaneku õigusakti väljatöötamise või muutmise kohta ning annab arvamuse õigusakti eelnõu kohta;
- 8) teeb oma pädevuse piires koostööd teise riigiasutuse, kohaliku omavalitsuse üksuse, erialaliidu, ühenduse ja muu isikuga ning välisriigi asjakohase ametiasutuse ja rahvusvahelise organisatsiooniga;
- 9) osaleb oma tegevusvaldkonnas Euroopa Liidu otsustusprotsessis ja Euroopa Liidu asutuste töös, töötab välja Euroopa Liidu otsustusprotsessis osalemiseks vajaliku seisukoha projekti ning esitab asjakohase aruande ja teabe;
- 10) täidab õigusakti, lepingu, välislepingu või ametkondliku välislepinguga talle pandud ülesandeid;
- 11) nõustab isikuid ja korraldab koolitust oma tegevusvaldkonnas;
- 12) osutab teenuseid, lähtudes asjaomaste tegevusvaldkondade arengusuundadest, ja arendab nende kvaliteeti;
- 13) täidab Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika abinõude rakendamiseks vajalikke ülesandeid;

- 14) korraldab oma tegevusvaldkonnas ennetustegevust ja avalikkuse teavitamist ning juurdepääsu ameti valduses olevale avalikule teabele;
- 15) osutab tasulisi teenuseid ja kehtestab nende rakendamiseks hinnakirjad;
- 16) täidab muid talle õigusaktiga pandud ülesandeid, samuti ministri või ministeeriumi kantsleri antud ülesandeid.

Amet osaleb asutuse tegevusvaldkondadega seotud arengudokumentide ja strateegiate, näiteks üleriigilise planeeringu koostamises.

Maa- ja Ruumiametil on oluline roll osaleda oma tegevusvaldkondades rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Liidu koostöövõrgustikus, näiteks ÜRO globaalse ruumiandmete haldamise komitee Euroopa alamkomitees UN-GGIM, Euroopa kaardistus-, kinnistus- ja katastriametite assotsiatsioonis EuroGeographics, Euroopa kosmoseagentuuris ESA kontaktpunktiks, Rahvusvahelise Geodeesia Assotsiatsiooni referentsraamistike Euroopa töögrupis EUREF, Euroopa Ruumiandmete Rakendusuringute Ühingus ehk European Spatial Data Research (EuroSDR),

Eelnõu § 7 punktis 15 märgitakse, et amet osutab tasulisi teenuseid ja kehtestab nende rakendamiseks hinnakirju. Maa- ja Ruumiamet planeerib tulevikus osutada tasulisi teenuseid, mille järele on nõudlust, kuid asutus ei saa neid eelarve piiratud tõttu osutada tasuta. Seejuures peab tasu suurus olema kooskõlas teenuse osutamisega kaasnevate kuludega ja proportsionaalne. Teenuse eest võetav tasu peab katma mõistlikud ja põhjendatud kulud ning aitama tagada ameti eelarve tasakaalu. Tasulisteks teenusteks võivad olla näiteks ülelendude teenuse pakkumine kolmandatele osapooltele, ametilt selliste spetsiaalsete kaardikihtide tellimine, mis ei ole riigi huvides, metsahindamiste tegemine krediidasutustele jne. Tasuliste teenustega on võimalik vähendada koormust riigieelarvele.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse, et ametit juhib peadirektor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist minister ministeeriumi kantsleri ettepanekul. Peadirektori äraolekul täidab tema ülesandeid ministri või tema volitatud isiku määratud teenistuse direktor. Majandus- ja tööstusminister on 15.01.2025 käskkirjaga nr 4 andnud volituse kantslerile kinnitada peadirektori äraolek ja tema asendaja.

Eelnõu § 9 lõikes 1 loetletakse ameti peadirektori ülesanded:

- 1) juhib ameti tööd ja korraldab ise või teenistuse direktori kaudu ameti tegevust ja tema pädevusse kuuluvate ülesannete täitmist;
- 2) koordineerib, suunab ja kontrollib talle vahetult alluva ametniku ja töötaja (edaspidi koos *teenistuja*) ning struktuuriüksuse tööd;
- 3) teostab järelevalvet teenistuja ülesannete täitmise üle;
- 4) esindab ametit ning annab üld- ja erivolituse ameti esindamiseks, määrab teenistuskoha, mida täitev teenistuja tegutseb haldusmenetluses haldusorgani nimel, ja ametikoha, mida täitev ametnik osaleb vääртеomenetluses kohtuvälise menetleja nimel;
- 5) vastutab ameti tegevust korraldava õigusakti täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru ministrile;
- 6) tagab ameti sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab selle tulemuslikkuse eest;

- 7) nimetab ametikohale ametniku ja vabastab ametikohalt ameti koosseisu kuuluva ametniku ning sõlmib töötajaga töölepingu ja lõpetab selle;
- 8) kinnitab ameti arengu- ja tegevuskava, struktuuriüksuse põhimääruse, teenistuskoha ametijuhendi, teabehalduse korra ning muu ameti töökorraldust reguleeriva dokumendi;
- 9) kehtestab hankekorra ja iga-aastase hankeplaani;
- 10) sõlmib oma pädevuse piires lepingu või annab volituse lepingu sõlmimiseks;
- 11) kehtestab ameti pakutavate tasuliste teenuste hinnakirjad;
- 12) moodustab vajaduse korral nõuandva õigusega alalise või ajutise komisjoni, nõukogu ja töörühma ning määrab nende ülesanded ja töökorra;
- 13) korraldab ameti valdusesse antud riigivara heaperemeheliku kasutamise kooskõlas riigivara seadusega;
- 14) esitab ministrile ettepaneku ameti tulude ja kulude eelarve kohta ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise üle;
- 15) esitab ministrile ettepaneku ameti tegevusvaldkonna ja teenuse otstarbekamaks korraldamiseks ning arvestab oma tegevuses eri ministeeriumide valitsemisalas olevate ameti tegevusvaldkondade ühtseks koordineerimiseks moodustatud nõukogu, komisjoni ja töörühma ettepanekutega;
- 16) täidab talle seadusega, Vabariigi Valitsuse määruse või korraldusega, ministri määruse või käskkirjaga või kirjaliku või suulise korraldusega pandud muid ülesandeid.

Maa- ja Ruumiameti peadirektori ülesanded on ameti juhtide tavapärase juhtimispraktika kohased, seda nii asutuse töö korraldamiseks kui õigusaktidest tulenevate asutuse ülesannete täitmiseks.

Riigiasutuse juht esindab asutust ilma erivolitusega põhimääruse alusel ja saab anda erivolitusi ameti esindamiseks. Haldusmenetluse seadus näeb ette, et asutusesiseselt määratakse isikud, kes tegutsevad haldusmenetluses asutuse nimel. Asutuse toimimiseks on vajalikud ka põhitegevust toetavad tegevused, nt hangete korraldamine, erinevate lepingute sõlmimine ja muu sarnane. Seesugused tegevused on mõistlik asutuse toetavate tegevuste efektiivistamiseks volitada samuti teenistuste direktorite tasemele. Selguse huvides on vaja täiendada volitamiste regulatsiooni selliselt, et punkti 10 kohaselt on peadirektoril õigus volitada teenistuse direktoreid kohustuste võtmiseks ametile. Volituste andmisega muudetakse asutuse töökorraldust kiiremaks ja tõhusamaks ning tegemist on riigiasutustes tavapärase volitamispädevusega.

Eelnõu § 9 lõikes 2 sätestatakse peadirektori antavad õigusaktid: peadirektoril on õigus anda teenistusküsimuses käskkirju ning ameti asjaajamise korraldamiseks kirjalikke korraldusi.

Eelnõu § 10 lõikes 1 sätestatakse, et ameti koosseisus on viis teenistuse direktori ametikohta ning strateegilise ruumiplaneerimise teenistuse direktorit nimetatakse ka riigiarhitektiks. Teenistuse direktor on ameti teatud tegevusvaldkonna juht, kes tagab selle valdkonna tervikliku juhtimise. Tugiteenistuse direktor ja digiteenuste teenistuse direktor on töölepingulised töötajad ja teised teenistuste direktorid on ametnikud.

Lõikes 2 täpsustatakse teenistuse direktori ülesanded:

- 1) täidab talle ametijuhendiga pandud teenistuskoha ülesandeid;
- 2) juhib ja korraldab osakonnajuhataja kaudu talle alluvate osakondade tööd;
- 3) koordineerib osakondade koostööd oma vastutusvaldkonnas;
- 4) esindab ametit oma pädevuse ja peadirektorilt saadud volituste piires;
- 5) annab oma pädevuse piires haldusakte ja kirjalikke korraldusi;
- 6) sõlmib oma pädevuse piires lepinguid;
- 7) teeb peadirektorile ettepaneku ameti eelarve koostamise ja eelarvevahendite kasutamise kohta;
- 8) osaleb ameti tegevusvaldkonnaga seotud poliitika strateegia, arengukava ja rahvusvahelise arengudokumendi väljatöötamisel ning vastutab nende elluviimise eest oma vastutusvaldkonnas;
- 9) osaleb ameti ülesannete täitmise nõuetekohaseks korraldamiseks vajaliku õigusakti ja haldusakti eelnõu väljatöötamisel;
- 10) kontrollib talle alluva struktuuriüksuse tegevust reguleerivate õigusaktide nõuete õiguspärasust, täpsust, õigeaegsust ja otstarbekat täitmist;
- 11) täidab peadirektori antud muid ülesandeid.

Lõikes 3 sätestatakse, et teenistuse direktori vastutusvaldkond, täpsemad teenistusülesanded, pädevus, õigused ja vastutus määratakse peadirektori käskkirjaga kehtestatud ametijuhendis ja struktuuriüksuse põhimääruses. See tagab vastava juhtimistasandi rollide selguse ja ühtse arusaama pädevuse ulatusest ning neist sätetest saab lähtuda ka erivolituste andmisel.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse ameti struktuur. Paragrahvi 11 lõikes 1 sätestatakse, et teenistuskohade koosseisu ja teenistuskohade liigituse teenistusgruppideks kehtestab minister käskkirjaga või tema volitusel peadirektor oma käskkirjaga.

Lõikes 2 sätestatakse, et ameti struktuuriüksusteks on teenistus, mida on viis. Teenistuse koosseisu võib kuuluda osakond ning osakonna koosseisu võivad kuuluda bürood.

Lõikes 3 täpsustatakse, et struktuuriüksuse ülesanded ja juhtimine määratakse struktuuriüksuse põhimäärusega, mille kinnitab peadirektor oma käskkirjaga.

VVSi § 42 lõike 2 punkti 4 kohaselt peavad valitsusasutuse põhimääruses muu hulgas sisalduma asutuse struktuur ja struktuuriüksuste põhiülesanded, mille määrab sama paragrahvi lõike 1 ja § 49 lõike 1 punkti 10 kohaselt minister, selleks ei ole õigust kellelgi teisel. Samuti ei ole ministril selle õiguse edasivolitamise õigust. Minister võib jätta määramata ministeeriumi valitsemisalas oleva riigiasutuse struktuuri üksnes juhul, kui see on sätestatud ministri määrusest kõrgemalseisva õigusaktiga ehk näiteks seadusega, kuid see ei võimalda ühelgi juhul määrata riigiasutuse peadirektoril ameti struktuuri ja struktuuriüksuse ülesandeid.

Eelnõu kohaselt ei järgi ameti struktuur VVSi §-des 47 ja 48 sätestatud ministeeriumi struktuuri. Ameti struktuuri kuuluvad teenistusenimelised struktuuriüksused, mis muudavad sellega paindlikumaks ameti osakondade loomise.

Kuna kehtiv praktika valitsusasutuste struktuuri ja põhimääruste puhul on muutunud selliselt, et nii struktuuriüksuste liigid (näiteks osakondi koondav keskus või, nagu selle põhimääruse puhul, teenistus) kui ka nende olemasolu (niinimetatud allstruktuuriüksuste olemasolu) ja nimed on jäetud enamikus ametites põhimäärusega peadirektori otsustada, siis on sellest praktikast lähtudes kavandatud sarnane käsitlus ka selle ameti puhul.

Eelnõu §-s 12 loetletakse ameti viis struktuuriüksust ehk teenistust:

- 1) strateegilise ruumiplaneerimise teenistus;
- 2) ruumiantmete ja maakatastri teenistus;
- 3) maaparanduse ja riigimaade teenistus;
- 4) digiteenuste teenistus;
- 5) tugiteenistus.

Teenistuste nimetused kajastavad teenistuse põhivaldkonda ja ülesannete jagunemist teenistuste vahel

Eelnõu §-s 13 sätestatakse teenistuste põhiülesanded. Sisult sarnased ülesanded tuuakse kokku ühte struktuuriüksusesse.

Lõike 1 kohaselt on strateegilise ruumiplaneerimise teenistuse põhiülesanded: suunata riigi ruumilist arengut, arendada kohaliku omavalitsuse üksuste suutlikkust kvaliteetse elukeskkonna kujundamisel, analüüsida ameti haldusalas olevate riigimaade eesmärgipärast kasutamist, korraldada maade hindamist, anda heakskiitu ja arvamusi planeeringutele ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

Lõike 2 kohaselt on ruumiantmete ja maakatastri teenistuse põhiülesanded: korraldada ruumiantmeid ja andmehõivet ning tagada andmete ajakohasus, avaldada ruumiantmeid, pidada maakatastrit ja geodeetilist süsteemi, hallata Eesti põhikaarti ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

Lõike 3 kohaselt on maaparanduse ja riigimaade teenistuse põhiülesanded: korraldada riigieesvoolude maaparandushoiutöid, maaparandushoiukava koostamist ja selle täitmist ning maakuivendusseisundi ja maaparanduse keskkonnamõjuseiret, teha maaparanduse ja maakasutuse järelevalvet, läbi viia ja suunata reformimata maale omandi määramist ja muid riigimaadega seotud maatoiminguid, teha maakorraldustoiminguid, pidada arvestust ministeeriumi valitsemisel olevate riigimaade üle, mille valitseja volitatud asutus on amet, ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

Lõike 4 kohaselt on digiteenuste teenistuse põhiülesanded: tagada andmete koostalitlus ja andmekvaliteet ning digiteenusteülene kasutajatugi, proaktiivselt koondada, hallata, ja väärindada ning avalikustada maa- ja ruumiantmekogude andmeid, kaardistada ameti infotehnoloogilise arengu vajadusi, juhtida infotehnoloogiliste arenduste projekte ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

Lõike 5 kohaselt on tugiteenistuse põhiülesanded: korraldada ameti õiguslikku tegevust ja esindamist, korraldada riigihankeid, riigimaade hooldust ja korrashoidu, personalitööd ja töökeskkonna kujundamist, teabehaldust ja kommunikatsiooni, finantsarvestust ja -aruandlust, arhiivitööd ja halduskorraldust ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

Struktuuriüksuste ülesannete kirjeldav osa sõnastatakse üldisemaks ning kirjeldatakse vaid põhiülesanne ehk struktuuriüksuse eesmärk. See võimaldab asutusele suuremat paindlikkust väiksemate struktuurimuudatuste tegemisel. Kuivõrd asutus alustab aktiivse teenusedisaini protsessiga, võib väiksemaid muudatusvajadusi jooksvalt ette tulla ning igakordne põhimääruse muutmine selleks ei ole põhjendatud.

Eelnõu §-s 14 sätestatakse väljaspool struktuuriüksust asuvatesse teenistuskohadesse puutuv. Paragrahvi esimeses lõikes sätestatakse, et ameti struktuuri võib kuuluda väljaspool struktuuriüksust asuv teenistuskoh.

Paragrahvi teises lõikes täpsustatakse, et väljaspool struktuuriüksust asuva teenistuskoha puhul nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt ametniku ning sõlmib ja lõpetab töötajaga töölepingu peadirektor, kes kehtestab ka ametniku või töötaja ametijuhendi.

Paragrahvi kolmandas lõikes täpsustatakse, et väljaspool struktuuriüksust asuval teenistuskohal oleva ametniku või töötaja ülesanded, alluvus, õigused ja vastutus määratakse kindlaks ametijuhendis. Väljaspool struktuuriüksust asuvad ametikohad on kavandatud näiteks ameti strateegilise planeerimise, teenuspõhise juhtimise ja arendustegevuste koordineerimisega seotud ülesannete täitmiseks.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse komisjonide, nõukogude ja töörühmadega seonduv. Peadirektor võib ameti tegevusvaldkonnas moodustada nõuandva õigusega alalise või ajutise komisjoni, nõukogu või töörühma (edaspidi koos *komisjon*). Komisjon moodustatakse peadirektori käskkirjaga ja selles määratakse komisjoni liikmed, töökord, ülesanded ja nende täitmise tähtsused. Komisjoni liikmeks võib määrata teise valitsusasutuse ametniku ja töötaja asjaomase valitsusasutuse juhi ettepanekul. Väljaspool riigiteenistust oleva isiku võib komisjoni töösse kaasata tema nõusolekul.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse, et amet korraldatakse ümber või tema tegevus lõpetatakse seaduses sätestatud korras.

Eelnõu §-s 17 tunnistatakse alates uue põhimääruse jõustumisest kehtetuks seni kehtinud majandus- ja tööstusministri 17.12.2024. a määrus nr 83 „Maa- ja Ruumiameti põhimäärus“.

Eelnõu §-s 18 sätestatakse eelnõu jõustumine 2025. aasta 1. septembril. Nimetatud jõustumisaeg on oluline Maa- ja Ruumiameti eelarve tasakaalu viimiseks (täpsemalt punktis 5: mõju Maa- ja Ruumiametile).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Liikmesriikide riigiasutuste ülesehitus ja nende tegevuse korraldamine on liikmesriigi ainupädevuses, seega eelnõul puudub seos Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Mõju avaldav muudatus: muudetakse Maa- ja Ruumiameti struktuuri, juhtimissüsteemi ning üksuste ülesandeid.

Mõju sihtrühm I: Maa- ja Ruumiameti teenuste kasutajad: riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused, juriidilised ja füüsilised isikud. Mõju on positiivne: struktuuriüksuste ja teenuste optimeerimise tulemusel teenuseid ajakohastatakse ja tõhustatakse vajaduspõhiselt, lisanduvad uued teenused.

Mõju sihtrühm II: Maa- ja Ruumiamet. Mõju on järgmine:

- 1) optimeeritakse ja muudetakse osutatavaid teenuseid, minnakse üle teenusepõhisele juhtimisele;
- 2) vabastatakse ressursi uuteks ruumi ja elukeskkonna väärindamisega seotud ülesanneteks ja ametikohtadeks. Koondatakse 47 ametikohta, millest 26 on vakantsed ja 21 täidetud ametikohad.

Seega Maa- ja Ruumiamet jätkab seniste ülesannete täitmist ja lisandub uusi ülesandeid.

Määrusel ei ole otsest sotsiaalset, sh demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ega välissuhetele. Kavandatavad muudatused ei too kaasa olulist mõju elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne otsest lisakulu riigieelarvele, määruse rakendamisega kaasnevad personalikulud kaetakse Maa- ja Ruumiameti eelarvest. Määruse rakendamisega kaasnev eeldatav tulu on vähene – määrusega nähakse ette Maa- ja Ruumiameti õigus osutada tasulisi teenuseid.

Määruse rakendamiseks vajalikud muudatused ameti haldusaktides ja muud ümberkorraldused ameti tegevuses, sealhulgas muudatused ameti teenistuskohdade koosseisus ning sellega kaasnevates personalitoimingutes, tehakse õigusaktidega kehtestatud korras. Töö ümberkorraldamisega kaasneb vajadus muuta töötajate ametijuhendeid, töölepinguid ja volitusi.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumise ajaks on kavandatud 2025. aasta 1. september. Eelnõu on kiireloomuline seoses Maa- ja Ruumiameti vajadusega ameti eelarve tasakaalu viia.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõuga korrastatakse Maa- ja Ruumiameti sisemist struktuuri ja juhtimissüsteemi, eelnõuga ei muudeta ameti koostööd teiste asutuste ja organisatsioonidega ega nende rakenduslike ülesannete täitmist, mis on ametil teiste ministeeriumide vastutusvaldkonnas. Eeltoodu tõttu puudub vajadus kooskõlastada eelnõu teiste asutuste ja organisatsioonidega.